

Smittebeskyttelse når ko og kalv går sammen

Lars Pedersen
Dyrlæge

SEGES

KVÆGKONGRES 2020

Adfærd

Sundhed

Produktivitet

Velfærd

Kalvens tarm

- Væsentlig ændring i tarmfloraen inden for den første levetid
- Den nyfødte kalvs tarm er 'hullet som en si'
- Kalve med diarre har tarme med 'flere huller'
- Udvikling af formaver og løbe

Op til kælvning nedsættes køernes immunsystem

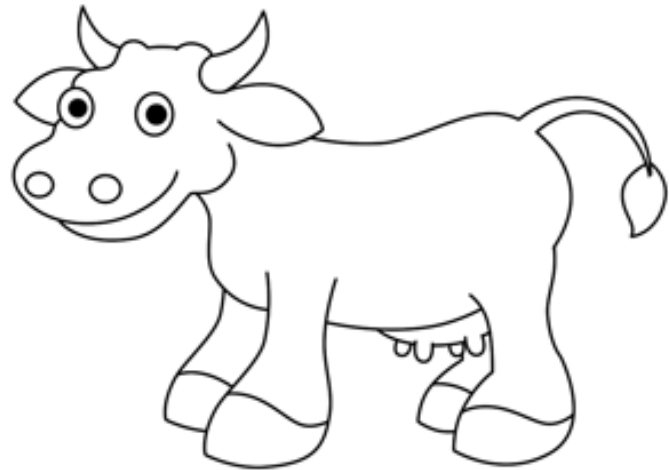
Større risiko for udskillelse af smitstoffer og øget smittepres til omgivelserne

SEGES

Pelan-Mattocks et al., 2000

Dyrefaktorer

Smitte

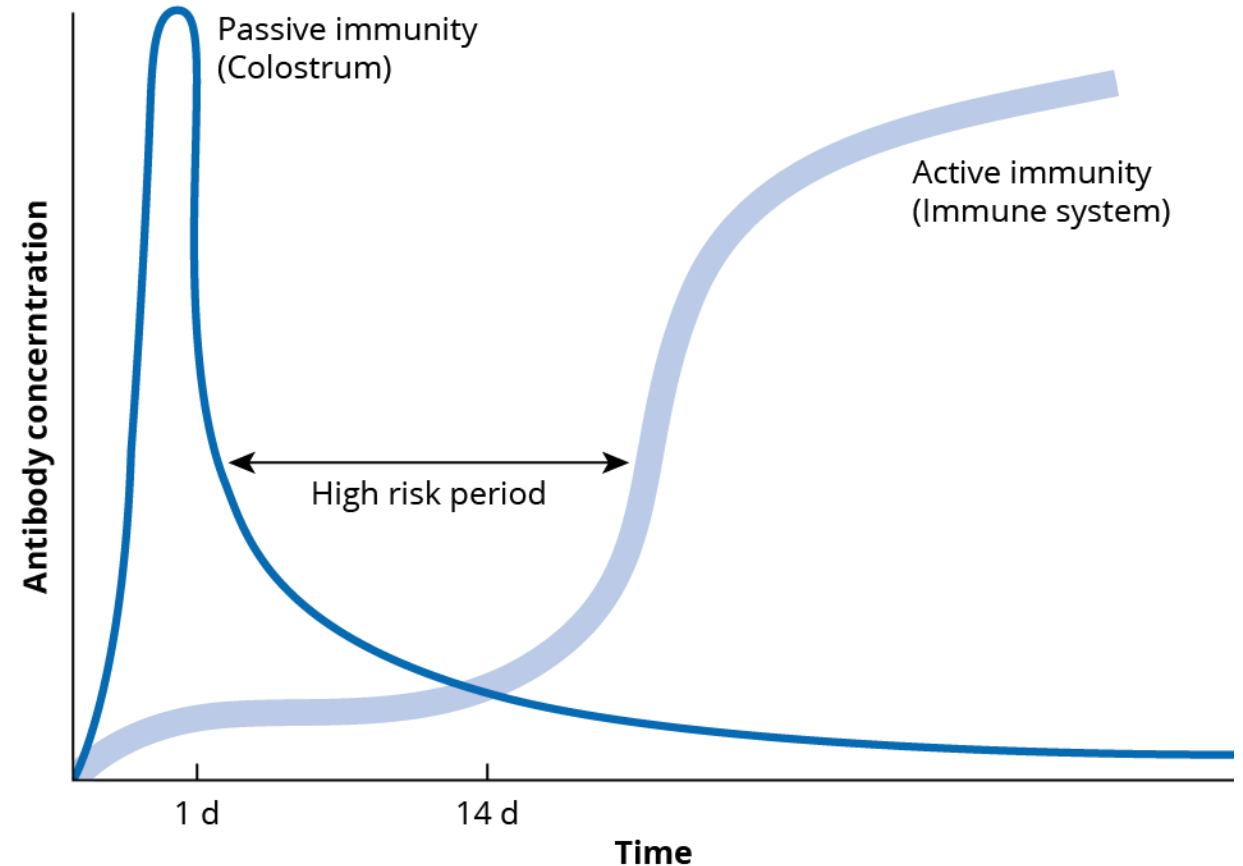

~~Miljøfaktorer~~

Kalvens immunsystem

- Kalve fødes uden antistoffer – er afhængige af antistoffer fra råmælk

Figure 1 - Antibodies from colostrum protect calves until their own immune systems are fully functional.

Source: Penn State- Feeding the newborn dairy calf.

<https://extension.psu.edu/>

Er det godt, hvis kalven selv forsyner sig med råmælk fra koen?

Råmælk fodringsmetode	Andel med dårlig immunisering
Kalven patter koen (12 timer)	60 %
Kalv og ko adskilles ved fødsel og kalven tildeles 6 liter inden 6 timer	22 %
Kalven patter koen (12 timer) og tildeles 3 liter inden 6 timer	11 %

Lora et al., 2019

Råmælk – et kritisk punkt

Tildeling vs. Diegivning

Op mod 46 % af kalvene har ikke pattet inden for de første 6 timer

- Hvor meget råmælk får de?
- Hvordan er kvaliteten?

Edwards & Broom, 1979

Råmælk – hvordan?

- Råmælk gives med flaske til alle kalve

- Råmælk gives med flaske til kalve der er:

- Svagfødte
- Kalve, der ikke er set patte i de første 6 timer
- Født af en ko, der udviser tegn på sygdom
- Koen sparker kalven væk
- Født af en ko, som ikke har råmælk
- Født af en ko med lavt yver

- Råmælk gives med flaske til ingen kalve

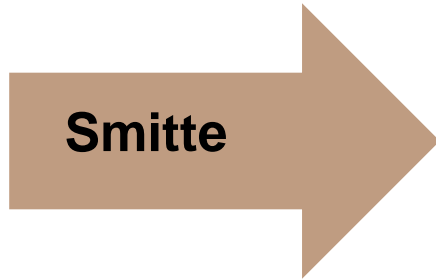
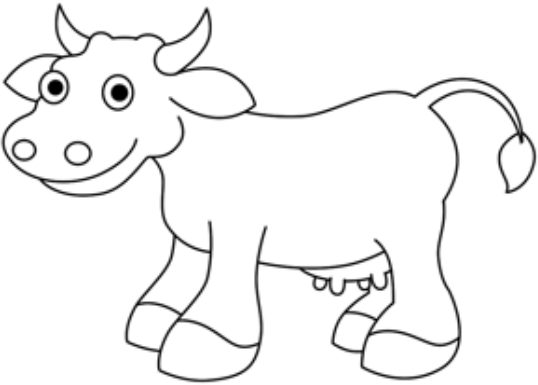
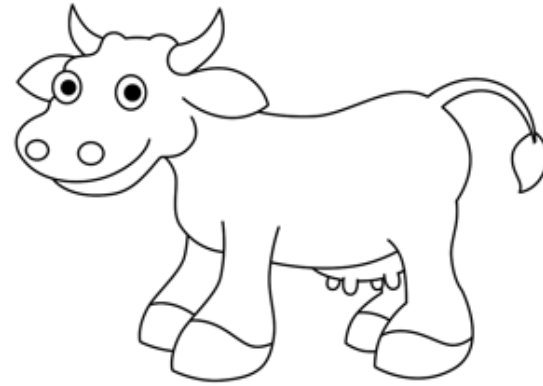
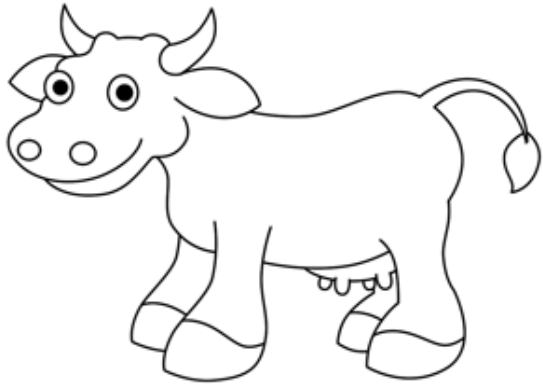
Rene køer og omgivelser

Kritisk blik på hygiejne hos både goldkøer og de malkende køer

SEGES

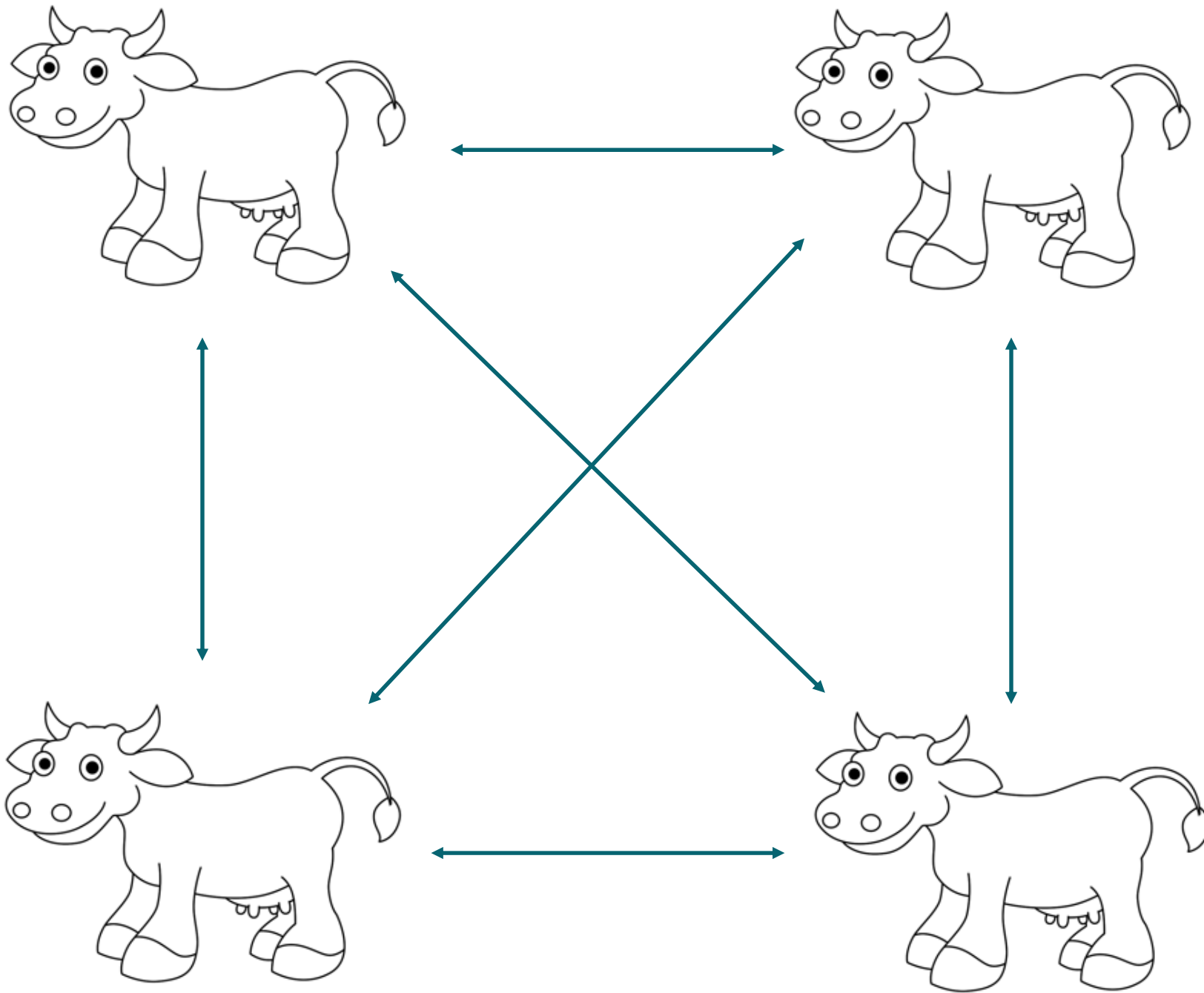
Større hold, højere smittetryk

Større risiko for udskillelse af smitstoffer og øget smittepres til omgivelserne

SEGES

SEGES

Udvælgelse af 'ammeter'

- Sundhed
  - Hvad er koens paratuberkulose-status?
  - Har koen god yversundhed?
- Produktion
  - Er der nok mælk?
- Adfærd
  - Sparker hun?
  - Er koen en gris?

Har vi en beredskabsplan?

- hvis disse sataner melder deres ankomst

SEGES

Vil du i gang? Så husk:

- Det kræver overblik, overvågning og hurtig indgriben
- Supplerende råmælkstildeling
- Løbende kontrol af antistofniveau på kalven
- God hygiejne og små hold
- Overvågning for sygdomme som paratuberkulose
- Beredskabsplan
- **Det handler om sund fornuft og omtanke**